

קובץ

האור להיים

שנה
שביעית

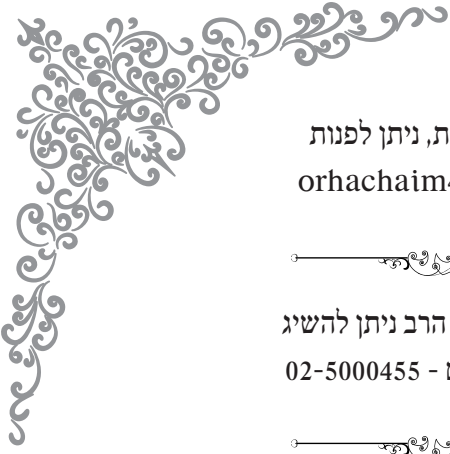
מאמרים ושיחות
מורן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת נח תשפ"ה

אמרי-השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	
18:01	17:23	* 16:33	י-ם
17:57	17:21	16:31	ת"א
17:57	17:22	16:32	חיפה
18:00	17:24	16:34	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 16:13

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455** **02-5380014**
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת נח תשפ"ה

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחר"ך" - חומש בראשית

1 זהירות מעוון הגזל

פרשה למעשה:

7 פירותיו של האדם אינם רק הבנים

13 החסד הגדול

18 שלם ותמים באמונה

מרת פאר הדור:

י"א שנים לפטירתו של

22 מרת הראשון לציון רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

זהירות מעוון הגזל

של תורמוסים כדי למוכרם.

בא אדם, שאל כמה עולים התורמוסים, ותוך כדי כך לקח תורמוס אחד בלי לשלם, כדי לבדוק את טעמו. וכך היו עושים כולם. באים זה אחר זה, וכל אחד לוקח תורמוס אחד, שהוא פחות משווה פרוטה, עד שלבסוף נשאר הסוחר ריקן, ללא שום סחורה.

והגם שבן-נח מצִּוּהָה על גזל גם בפחות משווה פרוטה (עירובין סב ע"א), היות והרגילות שלהם

בכך... - "זֶה דְרָבָם כְּסָל לְמוֹ" (תהלים מט, יד) - בכל זאת הצליחו אנשי דור המבול למצוא 'פירצה' להתגדר בה ו"להתיר" לעצמם את המעשה - שכן על פי הדין, לא חייבה התורה בן-נח אלא על ממון שבא לידו בדרך גזילה,

וְתִשָּׁחַת הָאָרֶץ לְפָנַי הָאֱלֹקִים וְתִמְלֹא הָאָרֶץ חָמָס (בראשית ו, יא).

דור המבול עברו על שלושת העבירות החמורות שבתורה: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, ומכל מקום לא נחתם דינם אלא על שהיו גוזלים וחומסים זה מזה, כמו שאמרו רבותינו (סנהדרין קח ע"א): "בוא וראה כמה גדול כוחה של חמס, שהרי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם עליהם גזר

דינם עד שפשטו ידיהם בגזל, שנאמר: 'כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּגִיחֵם' (שם, יג).

הגזל בדור המבול היה גזל מתוחכם מאוד - במדרש (בראשית רבה לא, ה) מסופר על סוחר שהביא לשוק קופה

"על גזל

הקב"ה

אינו

מוחל!"

על גזל הקב"ה אינו מוחל! זהו העוון המקטרג בראש כל שאר העוונות, כפי ששנו רבותינו (קהלת רבה א, יג) "משל לסאה מלאה עוונות, מי מקטרג בראש כולם? - זה גזל".

כמה צריך להיזהר בכך!

הנביא (ירמיהו יא, יז) אומר: "קִרְא דָּגֵר וְלֹא יֵלֵד עֵשָׂה עֵשֶׂר וְלֹא בְּמִשְׁפַּט בְּחֻצֵי יָמָיו יַעֲזֹבֵנוּ וּבְאַחֲרֵיתוֹ יִהְיֶה נָבֵל".

ישנו עוף אחד הנקרא 'קורא', כמו שנאמר: "פֶּאֶשֶׁר יִרְדֹּף הַקֶּרֶא בְּהָרִים" (שמואל א כו, ט). עוף זה נוהג ברשעות - כאשר הוא רואה ביצים של עופות אחרים, הוא הולך ודוגר עליהם, כדי שהאפרוחים שיצאו מהם ייחשבו לבניו.

"קורא דגר" - הוא דוגר, על אף שלא ילד את הביצים הללו.

אבל ממון שהגיע אליו בהקפה אינו חייב בדין על פחות משווה פרוטה.

אנשי דור המבול באו למוכר וביקשו לקנות סחורה בהקפה ולשלם לו בזמן אחר. כשהתרצה המוכר לכך, נטלו פחות משווה פרוטה. מאחר ובדיני הלוואות לא דנים על פחות משווה פרוטה, לא נחשב להם הדבר לגזילה המחייבת מיתה, ובכך הם ניצלו מהעונש.

טענה נוספת היתה בפיהם - התורמוס בא לידם בתורת מתנה, כאשר באו לטעום כדי לקנות ממנו, משום כך אי אפשר לחייבם כשיטענו 'פרעתי'.

הם היו פלפלנים והשתמשו בדעת הרחבה שנתן להם הקב"ה כדי שלא ניתן יהיה לחייבם בגזל, ולמרות זאת נחשב להם הדבר לעוון.

לרפואת והצלחת
יפה בת מזל

כי עושרם לא נעשה במשפט, כמו שנאמר במשלי (יב, כז): "לא יִחַרְךָ רְמִיָּה צִידוֹ" - לא יחיה ולא יאריך ימים צייד הרמאי (עירובין נד ע"ב).

על האדם להיזהר ביותר שכל כספו יגיע לידי בנקיות ועל פי היושר והצדק - "כִּסְפוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁוֹת וְשִׁחַד עַל נָקִי לֹא לָקַח" (תהלים טו, ה). אלמלא כן - לא ישמר הממון בידו!

במדרש שוחר טוב (פרק ז) מובא בשם רבי לוי: בשעה שאמר הקב"ה לנח שיכניס לתיבה שנים מכל מין ומין, נכנס כל אחד ואחד וזוגו עימו. בא השקר וביקש להיכנס לתיבה. אמר לו נח: 'אי אתה יכול להיכנס אלא

בסופו של דבר, כאשר יוצאים האפרוחים וגדלים מעט, הם רואים שהוא אינו אביהם אלא עוף אחר, ומיד הם עולים עליו ומורטים את כנפיו, וכתוצאה מכך הוא אינו מסוגל כבר לעוף, וכשהוא נופל באות חיות המדבר ואוכלות אותו, שנאמר: "ובאחריתו יהיה נבל".

ממנו ילמד האדם - "וּמַעוֹף הַשָּׁמַיִם יִחְכְּמֵנוּ" (איוב לה, יא): "עושה עושר ולא במשפט, בחצי ימיו יעזבנו" - אדם שעושה את עושרו בגזל ובמרמה, רק חושב שהוא מצליח, אך באמת אינו יודע שזו תהיה המפולת שלו.

לא פעם שומעים על עשירים גדולים היורדים מנכסיהם, או שהם נהרגים והנכסים יורדים מהם... מדוע ולמה?

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי שלישי ימי המישי

שיעור מוסר ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

אם תשא לך בת זוגי'.

בתנא דבי אליהו (פרשה טז) מובא מעשה ביהודי שמכר לגוי תמרים. ביקש הגוי לקנות ממנו ארבעה כורים, הכניסו היהודי לבית אפל, כדי שלא יוכל לראות בו דבר, והחסיר לו מן המידה שלושה סאין.

הגוי לא ראה מאומה, והיהודי נטל את הכסף שהרוויח מן המכירה וקנה בו כד שמן זית.

והנה, בטרם הספיק ליהנות מכד השמן, נתקל באבן. הכד נשבר והשמן נשפך על הארץ.

התרעם אותו יהודי והטיח דברים כלפי מעלה: אני שומר תורה ומצוות, מדוע קורה לי כך? למה הקב"ה עושה לי דבר כזה?

נגלה אליו אליהו הנביא ואמר לו: כתוב בתורה "לֹא תַעֲשֶׂק אֶת רֵעֶךָ" (ויקרא יט, יג) - רעך הריהו כאחיך, הא למדת, שגם גזל הגוי אסור.

אתה גזלת מן הגוי, וכיון שכך היית חייב להחזיר את הכסף שהרווחת, ועשית זאת על ידי ההפסד הכספי

הלך השקר לבקש בת זוג, פגע ב'מארה' [הממונה להחזיר ממון בני אדם], אמרה לו: 'מהיכן באת?' אמר לה: 'מאצל נח, שהייתי רוצה להיכנס לתיבה ולא הניח אותי כיון שאין לי בת זוג, האם רצונך שתהיי את בת זוגי?'

אמרה לו: 'ומה מוהר את נותן לי?'

אמר לה: 'אני מבטיחך שכל מה שאני מסגל את נוטלת', הסכימו כן ונכנסו שניהם לתיבה.

כיון שיצאו מהתיבה היה השקר הולך ומכנס, והמארה נוטלת ראשון ראשון. בא השקר ואמר למארה: 'היכן כל אלה שסיגלתי?' אמרה לו: 'ולא כן הותנה בינינו, שכל מה שאתה מכנס אני נוטלת? ולא היה לו פתחון פה, לכן נאמר "וְהָרָה עֵמֶל וַיֵּלֶד שֹׁקֵר" (תהילים ז, טו). וכן אומר המשל: השקר מוליד והמארה נוטלת.

אל יחשוב האדם, כי על ידי שקר ומרמה יצליח להתעשר וכסף וזהב ירבה לו מאוד! ההיפך הוא הנכון - הגזל והמרמה גורעים ומחסרים מממונו. שום רווח אינו יוצא מגזל!

בכד השמן שנשבר.

נמצא, אפוא, שלא הרווחת מאומה מן הגזל שגזלת!

חשוב לזכור את הלקח הזה כאשר ישנו פיתוי לגזול ונראה כי אף אחד לא ידע על כך. שום רווח לא יוצא לאדם מגזל! אדרבה, כל גזל מקטרג על האדם וגורם לו צרות צרורות.

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מביא סיפור נורא, שהיה רגיל ה"חפץ חיים" זצ"ל לספרו -

אל רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל ניגש עשיר וביקש את עזרתו. אחד מעניי העיירה השתגע והחל לפקוד את ביתו ולהטרידו ביותר. העשיר ניסה להרחיקו בכל דרך - לדבר אל ליבו, לתרום לו, למנוע ממנו בכוח מלבוא ולנוזף בו, אך דבר לא הועיל.

בסופו של דבר יעצו לו חבריו לבוא אל הרב, אולי הוא יצליח להבין מהי הסיבה שאותו משוגע נטפל אליו.

אמר לו רבי חיים: "העני לא השתגע, רוח נכנסה בו, והיא זו שגורמת לו להתנהג כפי שהוא מתנהג. הבא אותו הנה ונדבר עם הרוח".

בא העני ועמד לפני הרב. פנה הרב אל הרוח ושאל: "מה יש לך נגד עשיר זה? מדוע את ניגשת לביתו ומציקה לו בלי הרף?"

נענתה הרוח: "עשיר זה הוא בנו של עשיר פלוני. בגלגולי הקודם הייתי המורה שלו. פעם אחת רצה אביו לרמאות גוי בסכום עתק של עשרת אלפים רובל. הוא החתים אותי כעד בעסקה הזאת, ואני התפתיתי וחתמתי לו, ובשל כך נענשתי להתגלגל בעולם ולתקן את עוונתי".

שמע העשיר את הדברים והתקומם:

[ה"חפץ חיים" זצ"ל העיר כאן הערה נפלאה - צאו וראו כמה גדול כוחו של לימוד תורה! אותו רשע מרושע זכה שיתכפרו לו כמעט כל חטאיו הנוראים בזכות הלימוד. אדם שרוצה לחזור בתשובה צריך להקפיד ביותר על קביעות עיתים לתורה. קביעות מחייבת שאין זזים ממנה. זהו הדבר שיזכה אותו בכפרת עוונות!].

בסופו של דבר התרצה אותו עשיר, החזיר עשרת אלפים רובל לגוי, וראה זה פלא - העני המסכן שב להיות כאחד האדם!...

כל גזל עתיד להיות מושב לבעליו. אם אדם לא יזכה להחזירו בחייו - יאלץ להחזירו אחרי מותו, ואם לא יזכה להחזירו כאדם - יאלץ לעשות זאת בדרכים אחרות...

"על זאת נענשת? הלא מי כמוני יודע, שאותו מורה ששכר לי אבי בילדותי היה רשע מרושע, מחלל שבת ומסית לדברי כפירה נגד ה'! וכי באת בגלגול בגלל אותה חתימה שאבי החתים אותך על שטר? שקר וכזב! חזרת לעולם בגלגול בגלל כל התועבות שעשית!"

"לא ולא" - נשמע הקול מן העני - "לא באתי אלא בגלל אביך, וכל זמן שלא תשלם את אותם עשרת אלפים רובל, אמשיך לבוא ולהציק לך! עליך לתקן את עוון אביך!"

רבי חיים זצ"ל הצדיק את הרוח, וגילה לאותו עשיר, כי אומנם כל חייו היה המורה רשע מרושע, אך בערוב ימיו חזר בתשובה שלימה וקבע ללמוד ארבע שעות בכל יום, ובזכות זה זכה שימחלו לו על כל עוונותיו, מלבד אותו גזל, שנדבק בו והיה עליו להשיבו.

לעילוי נשמת

ר' מרדכי איזק בן יוסף ז"ל

להימצא בכפו חלילה וחס חבילות-
חבילות של גזל.

חייב כל אחד להציב מול עיניו רסן
וחומה: איני נוגע בממון אחרים, ויהי
מה! כל דבר יהיה בפיקוח ובחשבון,
אם מותר להשתמש בו או לא, ורק
בהתאם לכך יפעל. למען נחדל מעושק
ידינו!

אדם צריך להזכיר לעצמו בלי הרף -
"דע מה למעלה ממך, עין רואה ואוזן
שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים"
(אבות פ"ב מ"א).

בכל דבר שאדם עושה, ידע שהקב"ה
מסתכל עליו ובוחר את מעשיו. שכן
אדם שאינו נזהר ואינו חוסם את עצמו,
אף אם יהיה תלמיד חכם, עלולות

פרשה למעשה

פירותיו של האדם אינם רק הבנים

חז"ל (בראשית רבה ל, ו) עמדו על עניין זה
וביארנו בזו הלשון: "אלה תולדות נח,
הדא הוא דכתיב 'פְּרֵי צְדִיק עֵץ חַיִּים'
(משלי יא, ל), מה הן פירותיו של צדיק?
מצוות ומעשים טובים".

כלומר, התולדות האמיתיות של נח,
הן לא שלושת בניו, אלא מה שהוליד
ופעל בעצמו, היינו המצוות והמעשים
הטובים שקיים בימי חייו.

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ. נֹחַ אִישׁ צְדִיק תָּמִים
הָיָה בְּדִרְתּוֹ אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ.
וַיֻּלְדוּ נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת שֵׁם אֶת חָם
וְאֶת יָפֶת (בראשית ו, ט-י).

כשהתורה הקדושה פותחת בתיאור
תולדותיו של נח, במקום להביא על
אתר את שמות בניו וצאצאיו, היא
נוטה לדברים אחרים ועוסקת
במעלותיו ובמעשיו הטובים.

טובות, אולם את עיקר ההשקעה צריך האדם להשקיע בעצמו, כפי שאומר התנא באבות (א, י): "אם אין לי - מי לי".

יש בכך רווח נוסף, כיון שעל ידי כן, גם אם חלילה וחס אחד מבניו ובנותיו אינו חפץ בדרך התורה, האדם לא ישבר אלא יתחזק בעבודת ה' ובקיום התורה והמצוות שלו עצמו.

האדם מצווה להדריך ולחנך את בניו, לשלוח אותם לתלמודי תורה, לשיבה קטנה ולישיבה גדולה, לתמוך בהם ולסעוד אותם. אבל גם אם כל ההשקעה המרובה לא הניבה פירות, והבן סטה חלילה מן הדרך, האב אינו אמור בשום פנים ואופן להישבר ולהפסיד את התורה והמצוות שלו, אלא אדרבה, להוסיף ולהתחזק בשמירתם.

במהלך הדורות היו גדולי ישראל

ועל כן, רק לאחר שהתורה מתארת את צדקותו של נח, היא מזכירה גם את הצאצאים שהביא לעולם בפועל, כדי לקיים את מצות ה': "פרו ורבו וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ" (בראשית א, כח).

נמצאנו למדים, כי פירותיו הגשמיים של האדם, שהם הבנים והבנות, פחות חשובים ביחס למעשיו הטובים. אומנם כאשר אדם מגדל את בניו ובנותיו לתורה ולמצוות, הוא זוכה לשניהם גם יחד, אבל עם זאת עליו לדעת להשקיע ולגדל בעיקר את עצמו.

לעיתים קרובות בני אדם דואגים לכך שבניהם יהיו צדיקים ויראי שמים, תוך כדי שהם שוכחים שגם עליהם מוטל להתפתח ולגדול מבחינה רוחנית.

נכון שיש להשקיע בבנים ולחנכם שיהיו בעלי יראת שמים ומידות

ורק אז החל להעמיד צאצאים.

בימים עברו, היה נהוג בישיבות הליטאיות שלא להינשא עד גיל שלושים. בחורים מבוגרים היו יושבים בבית המדרש, ללא עול וללא טרדה של בית, אישה וילדים, ושוקעים בעולמה של תורה. כה שקועים היו בלימודם, עד שלא היו מסוגלים לנתק את עצמם מהתורה, וישבו ועמלו בה עד גיל מבוגר. רק כשצמחו ונעשו "לאילני רברבי" - אז נישאו והקימו את בתיהם.

וזאת כפי שאומרת הגמרא (קידושין כט ע"ב): "למוד תורה ואחר כך ישא אישה, ואם אי אפשר לו בלא אישה, ישא אישה ואחר כך ילמוד תורה. אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה נושא אישה ואחר כך ילמוד תורה. רבי יוחנן אמר: ריחיים בצווארו ויעסוק בתורה!?"

אולם ישנה שיטה אחרת, שהיא שיטת החסידות, המכוונת על פי דברי התנא: "בן שמונה עשרה לחופה" (אבות ה, כא). וכך גם נהג עולם הספרדי מקדמת דנא (בעבר). כשבחור מגיע

שצאצאיהם לא הלכו בדרכם. הם הצרו על כך צער רב, אבל יחד עם זאת לא הרפו מן התורה והמשיכו לגדל את עצמם.

זהו היסוד הגדול אותו אנו למדים מכך שהתורה לא התמקדה בראשונה בבניו ובצאצאיו של נח. פירותיו של האדם אינם רק הבנים, אלא בעיקר המצוות והמעשים הטובים!

בדורו של נח, הכל היו עוסקים בפריה ורביה בגיל מוקדם ביחס לשנות חייהם הרבות, דהיינו בגיל מאה או מאה ועשרים שנה. אך נח עצמו לא עסק בהולדת בנים אלא בגיל חמש מאות שנה, כפי שנאמר: "וַיְהִי נֹחַ בֶּן חָמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֻּלְד נֹחַ אֶת נֹחַ אֶת חָם וְאֶת יֶפֶת" (ה, לב), וזאת כיון שידע כי אין הוא יכול להביא צאצאים לעולם כל עוד לא בנה את עצמו מבחינה רוחנית, וקיים עדיין חשש שהוא ובניו העתידיים יסחפו בזרם הטומאה של דור המבול. לפיכך המתין נח במשך חמש מאות שנה, בהן עיצב והעמיד את עצמו, "הדק היטב, היטב הדק",

למסור חבילה, נפל על הרצפה ונפח את נשמתו עקב דום לב פתאומי.

האדם צריך לדעת כי קיומו בעולם הוא זמני. אל לנו לחשוב כי העולם הזה הוא נצחי, ויש לנו זמן להספיק הכל; גם לעשות עסקים, גם לבלות ולהתבטל, ובזמן הפנוי ללמוד תורה...

חז"ל (אבות ג, א) אמרו: "דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון". ואין מדובר בדין וחשבון לפני בשר ודם, אלא במשפט נוקב שנערך על ידי מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

צעירים רבים אינם מסוגלים לחשוב על יום המיתה, ולכן קשה לכוון אותם לדרך הנכונה. הם רוצים לחיות בחוסר מחשבה ולמלא את כל תאוותיהם ותשוקותיהם. 'עזוב אותי מהעולם הבא, אני רוצה את העולם הזה, לחיות ולכייף. אני צעיר ובריא, כל החיים לפני, מה אתה מדבר איתי עכשיו על העולם הבא?!' עזוב אותי, אני לא במחלקה הזאת של הנפטרים!...' כביכול הוא שייך למחלקה אחרת של

לגיל שמונה-עשרה, עליו להינשא ולהקים את ביתו, והוריו יסייעו בידו, כדי שיוכל להמשיך בלימוד גם לאחר נישואיו.

שיטה זו גורסת: ריחיים בצווארו ויעסוק בתורה!

גם כשהוא בעל אישה וילדים, אין לו לחדול מלימוד התורה, אלא אדרבה, להוסיף בלימוד התורה מתוך קדושה וטהרה. ויש בכך מעלות גדולות עד מאוד, על פי דברי הגמרא (יומא כט ע"א) כי הרהורי עבירה קשים מעבירה.

על האדם לדעת מה תכליתו בעולם וְלִמָּה עליו לשים את מבטו ומגמתו. לא הגענו לעולם לחינם ועלינו לנצל כל יום לתורה, למצוות ולמעשים טובים, וליישם בכך את תפקידנו עלי אדמות.

לא מזמן שמעתי על יהודי, קבלן מצליח, שעשה חיל בעסקיו, אך היה רחוק משמירת תורה ומצוות. האיש היה בריא ושלם, ללא כל מום וחולי. והנה, באחד הימים הלך לדואר כדי

בהמה, שכל מה שמנחה אותה הוא רק תאוות העולם השפל.

לפעמים כשמאן דהו פוגע באדם, מתעורר בו החלק החייתי שבתוכו. 'איך הוא העז לפעול נגדי, אני עוד אסדר אותך, אלך ואלשין עליו בעירייה...' הבהמה שלו פועלת, הנחשים והעקרבים שבקרבו מתעוררים מתרדמתם... הוא לוקח את הצד של "הוי עז כנמר", ובמקום לנצלו כדי לכבוש את מידותיו, הוא משתמש בו כדי לדבר לשון הרע, להלשין ולרמוס את זולתו.

הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל כותב, שחיית הטרף המסוכנת ביותר בעולם, היא האדם הכולל בתוכו את התכנים והמידות של כל החיות כולן - הנמר, הנשר, הצבי והארי ועוד כהנה וכהנה.

במשך כל חייו, מוטל על האדם לאלף את חיית הטרף שבקרבו ולקשור אותה בשלשלאות של ברזל. ואם הוא מניח לרגש החייתי שבקרבו להשתחרר ולו לרגע אחד, הוא חוזר באחת למצב של "ועיר פרא אדם

אנשים נצחיים האמורים לחיות לעולמי עד...

קשה לאדם להתמודד עם הידיעה כי חייו בעולם זמניים, אבל עליו להתבונן במה הוא מחליף את עולמו הנצחי. כמה חבל להחליף חיים של תורה ויראה, קדושה וטהרה, בהבל חולף.

לעיתים בא אדם ואומר: 'מה, אהיה אברך בלי כסף, בלי דירה ובלי רכב?!' אבל אם יתבונן מעט יבין, כי את כל מה שמגיע לו בעולם הזה - יקבל מאת ה' בלא עמל וטרחה, בד בבד עם לימוד התורה.

נאמר בפסוק (איוב יא, יב): "עֵיר פְּרָא אָדָם יוֹלֵד". כשאדם נולד, הוא משול לבהמה שכל רצונה הוא רק לאכול, לשתות ולרבוץ. ואם לא יתבונן בעצמו, ולא יעבד את עצמו - ישאר כך לעולם.

ניתן לנסות לאלף ולחנך את האדם, אבל כל עוד הוא אינו מעבד את עצמו, הוא יכול ללמוד ולהיות מהנדס, רופא או ארכיטקט, אבל בתוך תוכו יישאר

יגלד".

שנאמר: "וַיַּחַל נֹחַ אֵישׁ הַאֲדָמָה וַיִּטַּע כַּרְם. וַיִּשְׁתֶּה מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֶהְלֶה" (בראשית ט, כ כא).

על האדם לכבול את החיה שבקרבו בשלשלאות של ברזל ופלדה, ושלשלאות אלו הן התורה הקדושה ולימוד המוסר המחנכים את האדם ומרגילים אותו לחיים נכונים ומתוקנים בדרך התורה והיראה. וכפי שאמר הקב"ה לישראל (קידושין ל ע"ב): "בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין".

במשך מאה ועשרים שנה, בנה נח את התיבה בציווי ה' ועמד בצדקותו למרות שכל בני דורו היו רשעים גמורים. אולם לאחר המבול, כשכל הרשעים נכחדו מן העולם, סבר נח כי הנה אפשר לזמן מה לנוח קמעא ולשתות מעט יין...

נח היה צדיק ונביא, בעל רוח הקודש. אך ברגע בו הרפה מהמושכות ושחרר את השלשלאות - מיד הגיע לידי שכרות, חילול וביזיון נורא, כפי

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי שלישי	ימי המישי
שיעור מוסר	ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il
ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

החסד הגדול

ברוך הוא, על אחת כמה וכמה! מיד
 "וַיִּטַע אֶשֶׁל בְּבֶאֱר שִׁבְעַ" (בראשית
 כא, ג), אש"ל ראשי תיבות: אכילה,
 שתיה, לוויה.

התבוננותו של אברהם אבינו בנח
 ובמשפחתו, ובסיבה שהביאה
 להצלתם מן המבול - הביאתו
 לעסוק במידת החסד, עד כדי כך
 שהפך להיות "עמוד החסד" של
 העולם.

אברהם אבינו יכול היה בהחלט
 לשבת בפינה שלו ולעסוק בתורה
 כל היום, להמשיך ולחקור את
 מעשי הבורא יתברך בעולמו ולהגיע
 לשיא האמונה השלימה והאמיתית,
 ולהסתפק בכך!

אך הוא לא נהג כך, משום שהבין
 שקיום העולם הוא בזכות החסד,
 וכמאמר הכתוב (תהלים פט, ג): "כִּי
 אֶמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִפְּנֶה". ולכן נטע
 אש"ל, ונתן לכל העוברים והשבים
 לאכול ולשתות, ואף לוויה אותם

בא אתה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתְּבָה כִּי אֲתֵּךָ
 רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה (בראשית
 ז, א).

במדרש שוחר טוב (תהלים לו, א)
 מובא, שכשאברהם אבינו פגש
 את מלכי צדק, הוא יָשָׁם בְּנוֹ שֵׁל
 נח, שאלו בזכות מה הם ניצלו מן
 המבול, וְיָשָׁם הַשֵּׁיב לוֹ שֵׁנְצִלוֹ בְּזִכּוֹת
 הצדקות והחסדים שעשו בתיבה
 עם כל הבהמות, החיות והעופות.

יָשָׁם תֵּאָר לוֹ אֶת הָעֲבוּדָה הַקְּשָׁה
 שהיתה להם בתיבה, ביום ובלילה:
 "בריה שדרכה להאכילה ביום -
 האכלנוה ביום, שדרכה להאכילה
 בלילה - האכלנוה בלילה", וכמעט
 שלא ראו שינה בעיניהם.

באותה שעה אמר אברהם אבינו:
 ומה אֵלָיו, אילולי שעשו צדקה עם
 בהמה וחיה ועוף לא היו יוצאים
 מן התיבה, וכיון שעשו צדקה יצאו
 - אף אני, אם אעשה צדקה עם
 בני אדם, שהם בצלמו של הקדוש

שמחה בונים מפשיסחא זיע"א, שבשמים ישנם היכלות רבים - שערי ברכה, שערי חן וחסד, שערי פריה ורביה, שערי גמילות חסדים ועוד, וההיכל של הפריה והרביה נמצא ליד היכל החסדים. ואם רואים שהשער של הבנים סגור, אין ילדים, מה עושים? נכנסים דרך השער הסמוך אליו שהוא שער גמילות חסדים.

וזהו שרמזה התורה: "אלה תולדות נח" - עיקר תולדותיהם של צדיקים מצוות מעשים טובים. התולדות יבואו בעז"ה על ידי המעשים הטובים, ומי שלא זכה לתולדות - יעסוק בחסדים ומעשים טובים ויזכה לתולדות, לבנים.

בדרכם חזרה, בסיום הסעודה, לאחר שלימדם להודות לה', והעניק בכך קיום לעולם.

אברך אחד שלא היו לו ילדים, ניגש לכ"ק האדמו"ר בעל ה"לב שמחה" מגור זצ"ל, רבי שמחה בונים אלתר (כיהן כאדמו"ר בחסידות גור, אחרי אחיו האדמו"ר 'הבית ישראל'), ושאל מה עליו לעשות כדי שיזכה לפרי בטן.

השיב לו האדמו"ר, שיעסוק הרבה בגמילות חסדים, ובעזרת ה' יזכה לפרי בטן. והביא ראיה לדבר מפרשתנו, שנאמר בה: "נַח אִישׁ צְדִיק תְּמִים הָיָה בְּדוֹתָיו" ופירש רש"י: "ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מצוות ומעשים טובים".

הסביר האדמו"ר את דבריו ואמר, ששמע בשם האדמו"ר הקדוש רבי

בשם ה"בעל שם טוב" הקדוש

בהיותו למעלה מגיל תשעים, וכל זאת בזכות המעשים הטובים והחסדים הרבים בהם נהג רבי אליעזר, ומעשה שהיה כך היה:

באחד הימים חטפו את רבי אליעזר מביתו ומכרוהו להיות עבד של שר הצבא באותה מדינה. הוא היה נאמן מאוד לאדונו, ושרת אותו לשביעות רצונו המליאה. השר הוקיר לו טובה על עזרתו והתנהג עימו בכבוד.

פעם אחת הבחין רבי אליעזר שאדונו, שר הצבא, עצוב. כששאלו לסיבת עיצבונו, השיב השר כי המלך הטיל עליו משימה קשה, ויש לו חשש כבד כי לא יוכל לצאת ממנה חי: "ישנה מדינה חזקה מאוד שהמלך ציווה עלי להילחם נגדה. הוא ציווה שאכנס לתוכה וְאֶפְּהָ בָּהּ במלוא הכוח והעוצמה. עד היום כל המדינות שניסו להילחם נגדה, הוכו

זיע"א מובא, שכדאי לו לאדם לבוא לעולם הזה, ולחיות בו את כל שנות חייו, "יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֶת שְׁמוֹנִים שָׁנָה" (תהלים צ, ט), כדי לזכות ולעשות חסד עם יהודי אחד, ולו רק פעם אחת בלבד!

וברוך ה' איכשר דרא, העולם מלא בארגוני חסד שונים ומגוונים, באגודות שעוזרות ומסייעות בכל תחום מתחומי החיים, גמ"חים פזורים על כל צעד ושעל לכל דבר העולה על הדעת, עד כי נדמה כי מימות עולם לא היה היקף גדול כל כך של חסד.

ככל הנראה אלו הם אורות עליונים שהקב"ה הוריד לעולם לפני ביאת גואל צדק.

ה"בעל שם טוב" בעצמו נולד לעת זקנותו של אביו, רבי אליעזר,

להצלחת
רחל בת מסעודה

בה, ובעזרתה תוך כמה ימים הצליח לגבור על מדינת האויב, ושב עם חייליו הביתה בשלום.

כששמע המלך שחייליו, בראשות שר צבאו, הצליחו לכבוש את מדינת האויב הקשה תוך שלושה ימים, השתומם ושאל את שר הצבא איך הצליח לעשות זאת.

אמר לו השר: "אני מודה ומתודה. יש לי עבד אחד, והוא זה שהביא לי את התוכנית האסטרטגית. פעלתי כפי דבריו והצלחתי".

המלך קרא לרבי אליעזר, ומינהו לעוזרו האישי, ואף רצה ליתן לו את בתו לאשה.

רבי אליעזר גילה באוזניה כי הוא יהודי, וכי הוא שומר אמונים לאשתו, הממתינה לשובו הביתה בשלום, לאחר שבעצם חטפו אותו ומכרוהו לשר הצבא.

בת המלך התפעלה מגדלותו של רבי אליעזר, המסרב ליטול את כבוד המלכים שיש באפשרותו לקבל, ובלבד שלא לסור מאמונתו

שוק על ירך, ומשום כך אני מסופק אם אחזור משם חי".

למחרת בבוקר קרא רבי אליעזר לשר הצבא ואמר לו: "כבוד השר, לפני שתלך למלחמה, הכנתי לך מפה מדויקת מהיכן כדאי לך להכניס את החיילים". הוא הצביע על המפה ואמר: "לא כדאי לך להיכנס מהכיוון הזה אלא מהכיוון הזה. כמו כן, אל תכניס את כל החיילים מכאן, אלא רק את חלקם, וחלק נוסף תכניס מכיוון נוסף. כך תצליחו לכבוש את העיר".

שר הצבא השתומם ושאל: "מנין לך כל הידיעות הללו?"

אמר לו רבי אליעזר: "הלילה הזה הצטערתי הרבה בעבורך. התפללתי לה' יתברך שתזכה לחזור מהמלחמה בשלום, כיון שתמיד התנהגת טוב איתי, משמים נתנו לי את התוכנית הזאת להצלחה במלחמה. הריני מבטיח לך שתחזור בריא ושלם".

לקח השר את התוכנית והשתמש

הם קיבלוהו בסבר פנים יפות, ולא דחו אותו, אף שהלה הפגין במוחש חוסר ביראת שמים.

ובזכות החסדים שעשה עם הבריות באופן כללי - ובפרט במקרה האחרון, שלא כעס על אותו יהודי, ואדרבה, הגדיל עליו את חסדו - נעשה רעש גדול בשמים וזכו הוא ואשתו לבן הגדול שהאיר את העולם - ר' ישראל ה"בעל שם טוב" הקדוש. ללמדך כמה גדולה היא מידת החסד.

בדורנו אנו, יכול כל אחד לזכות בחסד זה של הפצת האמונה, ובהצלת נפשות. מספיק להניח יד רכה על כתפו של יהודי, ובנעימות להזמינו להשתתף בשיעור תורה, או לבקר בישיבה... ורבים יבואו, ואף ירוצו, "נְרַדְּפָה לְדַעַת אֶת ה'" (הושע ו, א)... רק צריך לצאת מהמחשבה על צרכינו האישיים בלבד ולחשוב על הכלל.

זה החסד הגדול ביותר!

בה' ומנאמנותו לאשתו. היא מילאה מזוודה באבנים טובות ומרגליות, והורתה לרבי אליעזר שיפליג לביתו בספינה וייתן את האבנים הטובות והמרגליות לאשתו.

אך בזה לא תם עדיין הסיפור. האנשים שהפליגו בספינה הרגישו שבמזוודתו של רבי אליעזר יש כסף וזהב ולקחו לו את הכל. הוא חזר לביתו חסר כל, אך היה שמח שנפשו ניתנה לו לשלל והודה על כך לבוראו שהגביר עליו את חסדו, וגאל אותו מן העבירה.

מאותו יום התחיל לעשות חסדים בכל ליבו ונפשו. ביתו היה פתוח לרווחה להכנסת אורחים, וכל אדם יכול היה להגיע לשם ולקבל סעודה, במאור פנים, בלב שמח ובנפש חפצה.

פעם אחת העמידו אותו ואת אשתו שרה, בניסיון משמים: שלחו להם, בעיצומה של שבת, יהודי שהיה זקוק להכנסת אורחים, דא עקא שהיהודי הגיע אליהם כשהוא נושא בידיו דברי מוקצה. למרות זאת,

שלם ותמים באמונה

מעשה באדם, שלא היה כל כך שומר תורה ומצוות, שהזדמן לשיעור תורה ושמע מהרב שעל כל דבר שקונה לשבת יאמר: "לכבוד שבת קודש" מפני שהדיבור פועל הרבה בקדושה (משנ"ב בסימן רנ סק"ב), והוא קיבל על עצמו לנהוג כך.

ביום חמישי נכנס האיש לחנות וקנה מוצר לשבת. כשהגביהו קרא בקול רם: "לכבוד שבת קודש". האמת ניתנת להיאמר, שכל האנשים שעמדו לידו נבהלו, וגם הוא בעצמו התבייש, אך כל זאת לא מנע ממנו להמשיך בקבלה שקיבל על עצמו.

למחרת נכנס לחנות דגים גדולה בשוק, ולאחר שבחר דג שמן וטוב, הגביהו וקרא בקול רעש גדול:

אַלֶּה תוֹלְדֹת נַח. נַח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ נַח.
(בראשית ו, ט).

האדם התמים - השלם - הוא אדם שאמונתו בהשי"ת תמימה ושלימה. וכידוע, ישנה מעלה גדולה לדבר שלם. השולחן ערוך (אורח חיים סימן קסח סעיף א) פוסק: "היו לפניו חתיכות של פת, ופת שלם - מברך על השלם אפילו הוא פת קיבר [לחם שאינו נקי] וקטן, והחתיכות פת נקייה וגדולה".

מאיתנו נדרש להיות שלמים באמונה, וכמו שאמר הכתוב (דברים יח, ג): תָּמִים תְּהִיֶה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ".

דיבר כנגדי בשיעור. אומנם אף אחד מהשומעים לא הבין שהכוונה אלי, ומכל מקום לפי דבריו לא עשיתי טוב, "וַאֲנִי אָנֹכָה אֲנִי בָּא?" (בראשית לו, ב) בסך הכל התכוונתי לעשות מצווה..."

האשה רצתה לנחמו ולעודד את רוחו, והחליטה לצאת איתו לטיול רגלי. בהיותם מהלכים בדרך, עברו ליד מסעדה של דגים, וריח הדגים התפשט לרחוב. היא ביקשה מבעלה להיכנס למסעדה ולהזמין להם מנה קטנה, והיות והיא היתה מעוברת, בעלה לא יכול היה לסרב, וכדין "עוברה שהריחה" שמאכילים אותה אפילו ביום הכיפורים (שו"ע סימן תריז ס"ב).

דא עקא, הבעל מצא בכיסו שטר של עשרים שקלים, ותו לא. נכנס עם אשתו למסעדה וביקש מבעל המסעדה שיביא להם חתיכת דג קטנה - בשווי עשרים שקלים ולא יותר - רק כדי להשיב את דעתה של אשתו המעוברת.

"לכבוד שבת קודש"... האנשים מסביבו הביטו בו בתמיהה, והוא לא ידע היכן לטמון את ראשו מרוב בושה... הוא מיהר לשלם את הכסף ולעזוב את החנות.

ביום ראשון הזדמן שוב לאיזשהו שיעור תורה, ושמע את הרב - שאותו לא הכיר - אומר לציבור שדרך ארץ קדמה לתורה נאמר גם לגבי קיום מצוות, ועל האדם לקיים מצוות בצורה ניוחה, שלא תזיק לבריות, ושלא תגרום חילול השם.

כדוגמא לדברים, הביא הרב, שביום שישי האחרון, הוא היה בחנות דגים בשוק, ולפתע הגיע אדם לקנות דג, והחל לקרוא בקולי קולות: "לכבוד שבת קודש", בצורה שהבהילה מאוד את הלקוחות שהיו בחנות...

"כך לא מקיימים מצוות", הדגיש הרב. "זהו שיבוש גמור", הוסיף ואמר. "דרך ארץ קדמה לתורה".

הלה שמע את הדברים, וליבו התכווץ. הוא מיהר לביתו וסיפר לאשתו: "אין לך מושג איך הרב

ואט אט עזבתי גם את המעט שקיימתי. התקיים בי מקרא שכתוב (דברים לב, טו): 'וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאֵל וַיִּבְעָט נְשִׁמַּנֹּת עֲבֹתָי כְּשֵׁית וַיִּטֵּשׂ אֵלָיו-הָ עֲשָׂהוּ'.

"והינה לאחרונה אשתי החלה לדבר על ליבי לשוב לכל הפחות למה שהיינו בתחילה, ולשמור שבת. ואני השבתי לה: 'אם הקב"ה ישלח לי סימן מן השמים - אקבל על עצמי לשמור שבת!'

"היות ויש לי מסעדת דגים, הלכתי ביום שישי האחרון לבדוק כמה חנויות דגים בשוק. סקרן אותי איך הולך שם המכירות. נכנסתי לאחת מהחנויות, ולפתע נכנס לשם יהודי וקנה דג, וצעק בקול גדול: 'לכבוד שבת קודש'. הלקוחות אומנם נבהלו, וחלק מהם החלו לנוס

"אין כל בעיה. הסר דאגה מליבך", השיב בעל המסעדה, "שבו כאן, ובעוד דקות ספורות, אגיש לפניכם את המנה שביקשתם".

כעבור כמה דקות הגיע בעל המסעדה ובידיו מגש עמוס בדגים. "הדגשתי לך מראש שאין לי יותר מעשרים שקל", קרא לעברו הבעל ההמום.

"אמרתי לך להסיר כל דאגה מליבך", השיב לו בעל המסעדה. "תאכלו בהנאה, לבריאות, וכשתסימו אספר לכם מדוע הגשתי לפניכם את המגש הזה".

לאחר שסיימו, החל הלה לספר: "הייתי אדם מסורתי. השתדלתי לשמור שבת וללכת לתפילות. דא עקא, השקעתי את ראשי בעסקים

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

ששמע מהרב הראשון בתמימות
ובלי להתבייש, זכה לחזק יהודי
אחר בשמירת שבת, וברית ידידות
נרקמה בין השניים שהוסיפו לחזק
זה את זה, ביתר שאת וביתר עוז,
לשמור תורה ומצוות.

ולגופה של הלכה, שאלו את אחד
הפוסקים איך כדאי לנהוג? והוא
השיב שכל אחד יעשה כרצונו,
יאמר בקול רם או בלחש, ובלבד
שיכוון ליבו לשמים. וכשכוונתו
לשם שמים - מעשהו רצוי לפני
בוראו, והשי"ת יצליח דרכו.

מהחנות, אבל אני הבנתי את הסימן
שהקב"ה שלח לי כבקשתך. את
השבת האחרונה כבר שמרתי.

"מיד כשנכנסת למסעדה זיהיתי
אותך. אתה האיש שלו אני חייב את
חיי! בזכותך שבתך לשמור שבת,
ובע"ה להוסיף ולהתחזק עוד ועוד!"
"מה הוא, אפוא, מגש דגים לעומת
מה שאני חייב לך?" סיים בעל
המסעדה את סיפורו.

תמים תהיה עם ה' אלוקיך. ה' אוהב
את התמימות הזאת.

אותו יהודי תמים, שקיים את ההלכה

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי המישי

ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

ימי שלישי

שיעור מוסר

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

לקט קטן של סיפורים והנהגות יחודיות, לקראת יומא דהילולא של מורנו
ורבינו עטרת ראשנו, הדר תפארת עם ישראל, מרן הראשון לציון,

רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

אשר יחול השנה ביום שני הבעל"ט, ג' במרחשון תשפ"ה

י"א שנים לפטירתו של מרן הראשון לציון רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

דברים יותר עמוקים! הרי יש לכם
פה בית כנסת, תביאו כמה ספרים,
תביאו ש"ס, תביאו רמב"ם, תביאו
פוסקים, תאמרו לי את מספר
העמוד, וכך נראה אם הזיכרון שלי
לא נפגם חלילה!".

על אתר הובאו למקום שתיים-
שלוש מסכתות. הרופאים צינו את
מספר העמוד, ורבנו החל לדלות
מתוך מעיין זכרונו הנובע את דברי
הגמרא, הרש"י והתוספות...

הרופאים סברו, כי אולי הספרים
המסויימים הללו נחרטו במקרה
בזכרונו של מרן, ושלחו להביא
ספרים נוספים מבית הכנסת, אך
רבנו הפתיע אותם בזכרונו הבהיר,
כשהוא מצטט בדיוק מופלא,
כקורא מתוך הכתב מכל הספרים
עליהם נבחן. הרופאים סיימו את

בשנה האחרונה לחיי מרן רבנו
עובדיה יוסף זצ"ל, הוא מעד,
נחבל בגבו והובהל לבית החולים,
כדי לודא שלא נגרם כל נזק לגופו
מחמת הנפילה. הרופאים ודאו
תחילה, שמרן לא ניזק מבחינה
פיזית וגופנית. וכדי לבדוק שהנזק
לא התבטא גם בפעילות המוחית
וגרם לשכחה וכדומה, הוצרכו
לשאול אותו מספר שאלות.

"כן בבקשה", השיב מרן, "שאלו מה
שאתם רוצים!".

הרופאים פצחו בסדרת שאלות:
"כמה ילדים יש לכבוד הרב?" "כמה
בנים, וכמה בנות?" "כמה נכדים?"...
מרן השיב תשובות מדויקות,
ולאחר מכן הוכיח את הרופאים:
"אלו השאלות?! תשאלו אותי על

לאור מעיין ידיעותיו העצום, ניתן לכאורה לטעון כי הוא היה בעל זיכרון בלתי נדלה, ובשל כך הגיע להיכן שהגיע. אולם האמת היא שאלו דברי הבל. מִרְוֹן רכש את ידיעותיו הכבירות בזכות דבר אחד ויחיד - עמל התורה!

הוא לא קיבל את המתנה הזאת סתם. הוא לא קם בבוקר, שמו לו 'צ'יפ' [כרטיס זיכרון] בראש וברגע אחד התחיל לדעת. חלילה! הוא עמל על כל ספר, על כל הגהה, על כל מדרש ועל כל ספר קבלה.

בלי עמל הוא לא השיג כלום, ובעמלו השיג כה הרבה, כי לא בטל שניה אחת!

מי שהכיר אותו ראה וידע זאת. הדברים ניכרו מבין ריסי עיניו.

פעם אחת כשהייתי בביתו, ראיתי כמה ספרים בסמוך לשולחנו. הצעתי בפני הרבנית ע"ה שאסדר את הספרים בספריה, אך היא אמרה שמרן זצ"ל לא מכניס לספריה ספר, עד שהוא מסיים אותו. את הספרים הללו עדיין לא הספיק לסיימם, ולכן

הבדיקה בהתנצלות: "סליחה כבוד הרב, הלואי והמוח שלנו יעבוד כמו המוח שלך!"...

בתקופה מסויימת נזקק מִרְוֹן לתרופה מסויימת העלולה לפגוע בשני אחוזים מהזיכרון. רבנו לא הסכים ליטול את התרופה ואמר בתוקף: "מוטב לי להישאר חולה, ולא לשכוח חלק קטן מהתורה!"

הרופאים ניסו לשכנעו ליטול את התרופה, בטענה כי הפגיעה בזיכרון היא מזערית ובטלה בשישים, אך רבנו לא הסכים בשום אופן. כל חייו הוא קיים בעצמו "הַנְּשִׁמֵר לָךְ פֶּן תִּשְׁכַּח" (דברים ה, יא) ונזהר ונשמר שלא לשכוח את תורת ה'.

היה אומר כי כל איברי האדם, כמו העיניים, הראש או המוח - ניתנו לאדם מעם ה' יתברך לצורך לימוד וידיעת התורה. ואם אדם אינו לומד או אינו זוכר, הוא עתיד להתבע על כך לעתיד לבוא: מפני מה לא למדת או לא זכרת את תלמודך!?

לו את היד ולנענע אותה. רק כך הוא יבחין בהם ויענה להם. מחשבותיו היו נתונות כל הזמן בלימוד. היה מרוכז כל הזמן בעולמות עליונים.

אדם הנכנס אל עומק התורה, זוכה לקנות את אור פני ה' הנמצא בתורה. דברי חז"ל הקדושים נותנים לו מעט את האפשרות לטעם מנועם זיו השכינה, "טַעֲמוֹ נִרְאָה כִּי טוֹב הִיא" (תהלים לד, ט).

אבל כל זה נכון, רק אם הוא לומד תורה כדי להכיר את הבורא יתברך, אך מי שלומד אותה כמו שלומדים - להבדיל - מתמטיקה או כימיה, הינו כחכמה גרידא, יחד עם כל חטאיו, בלי כל רצון להתנתק מהם - עליו אין התורה משפיעה במאומה. על זאת דרשו חז"ל (ברכות סג ע"ב) את הפסוק (במדבר יט, יד): "זאת התורה אדם כי ימות באהל", שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ללמדנו שרק מי שלומד את התורה במסירות נפש ממש, יכול לזכות לכל המעלות הגבוהות הללו.

לא הכניסם לספריה!

עד היותו בן עשרים ושבע לא היה לו שעון. לשם מה צריך שעון? הרי לומדים יומם ולילה... אם יש כסף לקנות שעון, עדיף כבר לקנות שו"ת הרשב"א... בגיל עשרים ושבע, כשמסר שיעור בבית הכנסת במצרים, האריך בעשרים דקות, משום שלא ידע מה השעה. כשהבחין בטעותו, על ידי השעון בבית הכנסת, ביקש מחילה. כך נודע להם שאין לו שעון, והם קנו לו שעון במתנה.

מי שרוצה לזכור את למודו צריך לחזור על תלמודו, להיות שקוע בו כל הזמן ולהתרכז בו. אצל מרן זצוק"ל ראינו זאת במו עינינו - יכולתי לעמוד לידו מספר דקות, והוא לא הרגיש כלום!

היה לוקח ספרים, עובר לידי - ושום דבר. אלמלא הרבנית שצעקה לו: "חכם עובדיה! הרב אלבו כאן!..." לא היה פונה אלי בכלל. אנשים ידעו, שאפשר לדבר אליו, והוא לא שומע, וכדי שישמע צריך לתפוס

שום דבר! חוזר מיד ללמוד, ללא הפסק. לעולם לא יאמר: די, עשיתי את המוטל עלי!...

חס ושלוש. כל הזמן בעליה!

כך זוכים למעלות הגבוהות של השראת השכינה, אם נדבקים בתורה האלוקית, אשר נפשו של הקב"ה כביכול כרוכה בה.

חכם בן ציון זצ"ל היה בידידות רבה עם מרן זצ"ל. בימי לימודם בישיבת "פורת יוסף", היו הולכים יחד ברגל לישיבה שבעיר העתיקה. בהליכתם היו מספיקים לחזור ולשנן בעל פה את כל הסוגיה שלמדו בישיבה.

לימים היה מרן מוסר שיעור בחושן משפט בעיר העתיקה. לאחר השיעור היתה מגיעה מונית ומחזירה אותו לביתו.

פעם אחת לא היו מוניות, נלויתי למרן ברגל, דרך השוק. אמר לי מרן: "דע לך, השוק הזה מלא דפים של גמרות, רש"י, תוספות..."

כשראה את מבטי התמיהה על

זכורני כשהייתי מתלווה למרן זצ"ל לעצרות תשובה וחיזוק ברחבי הארץ בימי חודש אלול, לא היה אצלו הפסק כלל בעסק התורה. היו פעמים שמסר חמש או שש דרשות בלילה אחד במקומות שונים ברחבי הארץ, כשהוא עובר ממקום למקום במסוק. היינו חוזרים בשעת לילה מאוחרת (שתים בלילה), כיון שהיינו גם במקומות מרוחקים - קרית שמונה, טבריה וצפת בצפון הארץ, או ירוחם, דימונה ובאר שבע בדרומה.

כששבנו לירושלים לווייתי את מרן לביתו. בכניסתו הוריד מרן את הגלימה, אך לא פנה לנוח קמעה מעמל היום, אלא מיד רץ אל שולחן התורה שבחדרו, והתיישב אל מול הספרים הפתוחים.

בקשתי ממנו ברכה, והוא איחל "ברכה והצלחה, כל טוב". ואז נטל בידו את העט והתיישב להעלות על הכתב חידושי תורה.

פלא פלאים! זה עתה בא ממרחק, לא טועם דבר מאכל או משקה להשיב את נפשו, לא עולה לישון.

ישראל. בכנס הראשון שערכנו ב"יד אליהו" הודעתי למרן שיגיעו עשרת אלפים איש לשמוע את דבריו. הוא סירב להאמין, ואמר לי: "מאיפה יבואו כל כך הרבה אנשים?" אמרתי לו: "הרב יראה במו עיניו! יש ב"ה הרבה בעלי תשובה".

כשהגיע, וראה את האולם מלא וגדוש, אי אפשר לתאר במילים את השמחה הגדולה שהיתה לו. כולם הריעו לכבודו, האוירה היתה ממש מחשמלת. שירה אדירה "יָמִים עַל יְמֵי מִלְכָּה תוֹסִיף" (תהלים סא, ז), קבלה את פניו, ועשרת אלפים איש האזינו בחרדת קודש לדבריו. כל המדינה רעשה. לא היה כדבר הזה. יד אליהו מלא באנשים שבאו לשמוע יהדות! בכלי התקשורת לא ידעו איך לאכול את זה... התייעצו עם פסיכולוגים

פני, הסביר לי את כוונתו: "חכם בן ציון ואנוכי היינו עושים את הדרך מביתנו לישיבה ברגל. היינו הולכים דרך השוק. בדרך היה כל אחד אומר בתורו עמוד שלם של גמרא, עם רש"י ותוספות. וכך התמלא השוק בדפים של גמרא..."

כל ימיהם היו קשורים זה לזה בעבותות של אהבה והערצה. במשך תקופה התגוררו יחד באותה דירה, ולאחר מכן דירה מעל דירה באותו בנין. חכם בן ציון אמר שהוא מפחד לישן מעל מרן...

מרן השתתף גם בכל הכנסים הגדולים שיישבת "אור החיים" ערכה - בבניי האומה בירושלים, ב"יד אליהו" בתל אביב, ובכל ערי

לעילוי נשמת
שמעון בן יחזקאל ז"ל

- אנשים חוזרים בתשובה! לא אחדים, לא עשרות, לא מאות וגם לא אלפים. הוא רצה לראות רבנות, רבנות של יהודים חוזרים בתשובה! מרן היה רגיל לומר: כל היהודים הרחוקים מתורה, לאמיתו של דבר הינם אנוסים. אנוסים ביד יצרם, אנוסים ביד החברה שסביבם, אנוסים ביד הדעות המקלקלות שהלעיטו אותם במוסדות החינוך. אנסו אותם לעבור על דתם. חובתנו היא לקרבם בזרועות פתוחות, "בְּזַרְעוֹ יִקְבֹּץ טְלָאִים" (ישעיהו מ, יא), לאביהם שבשמים, ולתת להם לטעום מטעמה המתוק של התורה הקדושה.

מרן בעולם העליון משתוקק, וקורא לנו: המשיכו לפאר את עולם התשובה!

חובה על כל אחד מאיתנו לשנס מותניים, לאזור עוז, ולדאוג בכל כוחותיו, ואף למעלה מהם, לקרב עוד ועוד יהודים לאביהם שבשמים. צוואתו של מרן אלינו

איך ניתן לעצור את התהודה שנוצרה בקרב ההמונים לאחר המעמד הנשגב הזה, אבל כמו תמיד התקיים בנו: "וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֶתְּוּ בְּנֵי יִרְבֵּה וְכֵן יִפְרֹץ" (שמות א, יב). ככל שניסו להשתיק ולגרום לדעיכה של הסחף, אדרבה! זה רק חיזק את תנועת התשובה, ורבים נוספים התחזקו בעקבות זאת.

מרן אהב את ישיבת 'אור החיים' בכל ליבו ונפשו! הוא אהב את המאמצים שהישיבה עושה למען החזרה בתשובה. נושא התשובה היה חיות נפשו ואור עיניו.

אינני מבין איך העזתי לקחת את גדול הדור לכל קצות הארץ. כשבקשתי ממנו לבוא לאילת - הוא בא לאילת! לתל אביב - בא לתל אביב! בת ים, חולון, טבריה, חצור, לכל מקום... "אל תתביש להגיד לי!", היה חוזר ואומר לי תמיד. "אני שמח מזה! בשבילי זה בחינת 'וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב' (בראשית מה, כז), לראות את בני ישראל שבים בתשובה".

את זה הוא רצה ואהב לראות

בטענה שאינו מתחבר לגמרא - מרן קרא לו, והחל ללמוד איתו בחברותא! הבחור הרגיש, בפעם הראשונה בחייו, את מתיקות הלימוד, ושב ללימוד בישיבה כבראשונה.

בפטירתו של מרן איבדנו את מזכה הרבים הגדול ביותר, שמסר את כולו, ליבו ונפשו, למען המטרה הזאת. לא היה לו דבר חשוב יותר בחיים מזיכוי הרבים, והסכים תמיד לוותר על זמנו היקר והתעלותו האישית, כדי לזכות את הרבים.

מביאים בשם הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, שצדיק צריך להיות כמו סוכר: להמיס את עצמו כדי למתק אחרים. כזה היה מרן. גופו אומנם לא איתנו. אבל רוחו ונשמתו נותרו מרחפות עלינו. עלינו ליישם את מורשתו ולהשתדל בכל ליבנו, נפשנו ומאודנו להיות ממזכי הרבים. זכותו תגן בעדנו, אמן.

היא: "לְבַלְתִּי יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח" (שמואל ב יד, יד). אין יהודי שאי אפשר לקרב אותו, בעבותות של אהבה, לתורה הקדושה.

אין נשמה יהודית שמופקעת מתשובה.

כמו שמרן מסר את נפשו לקרוב רחוקים, ולא חסך מעצמו כל מאמץ וטרחה, כן גם מוטלת החובה עלינו! זהו רצונו בעולם העליון! זוהי צוואתו אלינו!

המתיקות של מרן היתה לשם דבר בקרב כל מי שבא במחיצתו. לא היה מי שלא חש בה. את המתיקות הזאת רצה להנחיל לאחרים. רק לראות אותו, וכבר ליבך היה מוצף ממתיקותו.

פעם, כשסיפרו לו על בחור שעזב את הישיבה והתחיל להסתובב ברחובות,

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות
ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ריקאס הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,
התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת:
ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,
רחל רוחאם ללה בת נרקיס ז"ל, תמר בת רגינה ז"ל,
רחל בת נגימה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל, אילן בן מוזל ז"ל,
מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל, יעקב בן ברטל ז"ל,
יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ר' יצחק בן נעימה ז"ל ת.נצ.ב.ה.